

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 106/15
Luxemburg den 23 september 2015

Generaladvokatens förslag till avgörande i mål C-362/14
Maximillian Schrems mot Data Protection Commissioner

Generaladvokat Bot anser att det beslut, i vilket kommissionen fann att skyddsnivån för personuppgifter i Förenta staterna var adekvat, inte hindrar nationella myndigheter från att avbryta överföringar av uppgifter om europeiska Facebookanvändare till servrar i Förenta staterna

Generaladvokaten anser dessutom att kommissionens beslut är ogiltigt

I dataskyddsdirektivet¹ föreskrivs att personuppgifter får överföras till tredje land om ifrågavarande tredje land säkerställer en adekvat skyddsnivå för dessa uppgifter. I direktivet föreskrivs även att kommissionen kan konstatera att ett tredje land har en skyddsnivå som är adekvat. När kommissionen har antagit ett sådant beslut får överföring av personuppgifter ske till det aktuella tredjelandet.

Maximillian Schrems, som är österrikisk medborgare, har använt Facebook sedan år 2008. På samma sätt som för övriga användare som bor i unionen överförs de uppgifter som Maximillian Schrems lämnat till Facebook helt eller delvis från Facebooks irländska dotterbolag till servrar i Förenta staterna, där de lagras. Maximillian Schrems gjorde en anmälan till den irländska dataskyddsmyndigheten eftersom han mot bakgrund av Edward Snowdens avslöjande år 2013 angående de amerikanska underrättelsetjänsternas verksamhet (särskilt National Security Agency eller "NSA") ansåg att Förenta staternas lagstiftning och praxis inte ger något verkligt skydd mot den amerikanska statens övervakning av personuppgifter som överförs till det landet. Den irländska myndigheten avtog anmälan, bland annat med motiveringen att kommissionen i ett beslut av den 26 juli 2000² ansett att Förenta staterna enligt det så kallade *safe harbor*-systemet³ säkerställer en adekvat skyddsnivå för de överförda personuppgifterna.

Dataskyddsmyndighetens beslut överklagades till High Court of Ireland som nu vill få reda på huruvida kommissionens beslut hindrar en nationell tillsynsmyndighet från att pröva en anmälan i vilken det görs gällande att ett tredjeland inte garanterar en adekvat skyddsnivå, och i förekommande fall avbryta den ifrågasatta överföringen av personuppgifter.

I dagens förslag till avgörande anser generaladvokaten Yves Bot att **förekomsten av ett kommissionsbeslut** i vilket kommissionen funnit att skyddsnivån för personuppgifter i ett tredjeland är adekvat **inte kan omintetgöra eller ens inskränka de befogenheter som de nationella tillsynsmyndigheterna har** med stöd av dataskyddsdirektivet. Generaladvokaten anser dessutom att **kommissionens beslut är ogiltigt**.

Med tanke på de nationella tillsynsmyndigheternas betydelsefulla roll i samband med skyddet för personuppgifter anser generaladvokaten att dessa myndigheters befogenheter att ingripa inte får inskränkas. Om de nationella tillsynsmyndigheterna vore helt bundna av kommissionens beslut, skulle detta oundvikligen inskränka deras fullständiga oberoende, ett oberoende som slås fast i

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, s. 31).

² Kommissionens beslut 2000/520/EG av den 26 juli 2000 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om huruvida ett adekvat skydd säkerställs genom de principer om integritetsskydd (*Safe Harbor Privacy Principles*) i kombination med frågor och svar som Förenta staternas handelsministerium utfärdat (EGT L 215, p. 7).

³ Systemet med *Safe Harbor Privacy Principles* inbegriper ett antal principer angående skydd för personuppgifter vilka amerikanska företag frivilligt kan ansluta sig till.

direktivet. Generaladvokaten drar av detta slutsatsen att om en nationell tillsynsmyndighet finner att en överföring av uppgifter undergräver skyddet för unionsmedborgarna med avseende på behandling av uppgifter rörande dem, har myndigheten befogenhet att avbryta den aktuella överföringen av uppgifter, oavsett vilken allmän bedömning som kommissionen har gjort i sitt beslut. De befogenheter som kommissionen tilldelas i direktivet påverkar inte de befogenheter som samma direktiv tilldelar de nationella tillsynsmyndigheterna. Med andra ord **saknar kommissionen befogenhet att inskränka de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter.**

Även om generaladvokaten medger att de nationella tillsynsmyndigheterna är rättsligt bundna av kommissionsbeslutet anser han likväl att en sådan bindande verkan inte innebär att anmälningar ska avslås summariskt, det vill säga omedelbart och helt utan prövning av huruvida de är välgrundade. Detta gäller i än högre grad eftersom konstaterandet att en adekvat skyddsnivå föreligger är en delad befogenhet mellan medlemsstaterna och kommissionen. Ett beslut av kommissionen har förvisso en betydelsefull funktion när det gäller att skapa enhetliga villkor för överföring som gäller i medlemsstaterna, men dessa enhetliga villkor kan endast gälla så länge konstaterandet inte har ifrågasatts. Ett sådant ifrågasättande kan bland annat ske genom en anmälan som de nationella tillsynsmyndigheterna ska handlägga med stöd av den undersökningsbefogenhet och befogenhet att förbjuda överföringar som de tilldelas enligt direktivet.

Vidare anser generaladvokaten att när systembrister i det tredjeland till vilket personuppgifter överförs har konstaterats, **måste medlemsstaterna kunna vidta nödvändiga åtgärder för att slå vakt om de grundläggande rättigheter** som skyddas enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, bland annat **rätten till respekt för privatlivet och familjelivet och rätten till skydd för personuppgifter.**

Mot bakgrund av de tvivel angående giltigheten av beslut 2000/520 som kommit till uttryck under målets handläggning, anser generaladvokaten att domstolen måste pröva denna fråga. Generaladvokatens slutsats är att beslutet är ogiltigt. Av såväl konstateranden som High Court of Ireland har gjort som konstateranden som kommissionen själv har gjort, framgår det att **Förenta staternas rätt och praxis gör det möjligt att i stor skala samla in överförda personuppgifter om unionsmedborgare utan att dessa unionsmedborgare åtnjuter ett effektivt domstolsskydd.** Dessa konstateranden av sakomständigheterna visar att kommissionsbeslutet inte innehåller tillräckliga garantier. Denna avsaknad av garantier har medfört att nämnda beslut har genomförts på ett sätt som inte uppfyller kraven enligt direktivet och enligt stadgan.

Generaladvokaten anser vidare att den åtkomst som de amerikanska underrättelsetjänsterna åtnjuter till de överförda uppgifterna utgör **ett ingrepp i rätten till respekt för privatlivet och i rätten till skydd för personuppgifter**, vilka garanteras i stadgan. Enligt generaladvokaten innebär vidare det faktum att det är omöjligt för unionsmedborgarna att yttra sig om uppfångandet och övervakningen av deras uppgifter i Förenta staterna **ett ingrepp i unionsmedborgarnas rätt till ett effektivt rättsmedel**, vilken garanteras i stadgan.

Enligt generaladvokaten **strider detta ingrepp i de grundläggande rättigheterna mot proportionalitetsprincipen, bland annat eftersom de amerikanska underrättelsetjänsternas övervakning är storskalig och ospecifik.** De amerikanska underrättelsetjänsternas åtkomst till överförda personuppgifter omfattar nämligen generellt samtliga personer och samtliga elektroniska kommunikationsmedel liksom samtliga överförda uppgifter (inbegripet innehållet i meddelandena), helt utan åtskillnad, begränsningar eller undantag utifrån det mål av allmänt samhällsintresse som eftersträvas. Under sådana omständigheter anser generaladvokaten att ett tredjeland inte i något fall ska anses garantera en adekvat skyddsnivå, och detta i än mindre grad då *safe harbor*-systemet såsom detta definieras i kommissionsbeslutet inte innehåller några garantier som är ägnade att förhindra storskalig och generell åtkomst till överförda uppgifter. Vad gäller unionsmedborgare finns det ingen oberoende myndighet som i Förenta staterna kan pröva överträdelser av principerna för skydd av personuppgifter som begås av offentliga aktörer, såsom de amerikanska säkerhetsorganen.

Mot bakgrund av en sådan kränkning av unionsmedborgarnas grundläggande rättigheter **borde kommissionen**, enligt generaladvokaten, **tillsviare ha upphört att tillämpa beslutet**, och detta trots att kommissionen förhandlar med Förenta staterna i syfte att få ett slut på de åsidosättanden som konstaterats. Generaladvokaten påpekar för övrigt att skälet till att kommissionen beslutade att inleda förhandlingar med Förenta staterna just är att den dessförinnan hade kommit fram till att skyddsnivån i det tredjelandet, inom ramen för *safe harbor*-systemet, inte längre var adekvat, och att beslutet från år 2000 inte längre var anpassat till den verkliga situationen.

PÅPEKANDE: Generaladvokatens förslag till avgörande är inte bindande för domstolen. Generaladvokatens uppdrag består i att fullständigt oavhängigt föreslå domstolen en rättslig lösning i det mål som de har fått i uppdrag att handlägga. Domstolens domare ska nu inleda en enskild överläggning i förevarande mål. Domen kommer att meddelas vid ett senare datum.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Förslaget till avgörande i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av förslaget finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106